

POKROK ZÁPADU

ZALOŽEN ROKU 1871.—ROČNÍK XXVII.

MA, NEB., V PÁTEK 27. KVĚTNA 1898.

Dvojtýdenníku: ROČNÍK VI. ČÍSLO 73.

Dalších 75.000 mužů

Povolává pres. do zbraně.

Španělské loďstvo je v pasti.

Ostrá pětka svedena před Santiagu.

Posádka a zásoby pro Filipíny jsou na cestě.

Oregon přistál šťastně na pobřeží Floridy.

Více vojska.

Pověst, která asi před 10 dny vznikla, že prezident uznává potřebu povolání více vojska do zbraně, jelikož musí značný počet posádkou na Filipíny se odebrati a proti Kubě zapotřebí bude vyslati větší sílu, než z prvu se očekávalo, potvrdila se ve středu, kdy prezident vydal provolání, povolává dalších 75,000 mužů do zbraně. To lze považovati za znamení, že na Kubu vyslána bude skoro celá hotovost, jež mimo posádky na Filipíny chystané, pohotově bude, neboť válečná rada došla k poznání, že vyhlídka na vítězství jest možná pouze jen tehdy, když značné síle Španělů bude postaviti vstříc též značnou sílu vojska našeho. Tak jako první armáda dobrovolníků do zbraně povolána, tak i tato druhá rozvržena bude na státy, aby se občanstvo všech států mohlo v ní podílet. Rozvrh učiněn bude v dnech nejbližších. Z prvně povolanych 125,000 je již 112,000 vřadeno do služby a ostatní vřadění budou do téže v dnech nejbližších.

Španělové v pasti.

Ač zpráv zcela určitých chybí, jest skoro jistým, že španělské loďstvo pod gen. Cerverou, jest posud v Santiagu a nalezá se v pasti, z kteréž vyvážnouti nemůže. V minulých dnech sice panovaly různé pověsti a v zápětí po zprávě, že Cervera se šťastně do Santiagu dostal, sdělovalo se, že zásobiv se uhlím, do 24 hodin opět odplul, ba i také že vrací se zpět do Španělska, však to zdá se málo pravdě podobným. Jistým jest, že naše loďstvo, Sampsonovo i Schleyovo, spraveno bylo ihned v zápětí o tom, když Cervera v Santiagu se objevil a bylo mu bližší, než kdykoliv před tím po celou dobu války; jisto je, že naše loď výzvědně křižují stále vodami karajbského moře, ale o španělském loďstvu nebylo nikde ani od nikud vidu ani slechu. To je výmluvným svědectvím pro domněnku, že Cervera je se svým loďstvem v úkrytu v zálivu Santiagském. Tam ovšem je dosti bezpečným před útokem se strany našich lodí, neboť to bylo by odvážným podniknutím. Ústí zálivu na kolik mil má šířku pouze 200 stop, použitelnou pro loď válečnou, hluboký vnor mající, tak že by loď nemohly jinak než jedna za druhou a to ovšem v patřičné vzdálenosti, aby srážce se předešlo, do přístavu vplouti. Tu však by každá z lodí takových vystavena byla nejen nebezpečí podmorských podkopů, nýbrž také soustředěné palbě jak z pevností, tak i z loďstva v zálivu, což by neotvora která loď mohla překonat. Zkášak podobnému nebezpečí, ač výpěče ne tak velkému, vystaveno

je loďstvo španělské, když by chtělo přistav opustiti, dvě neb tři z našich lodí válečných, přistav střežící, mohou soustřediti palbu na jednotlivé loď, jak by na dostřed se objevily a mohou jednu po druhé zničit. Jest velice pravdě podobným, jestli zjištěno jest, že Cervera nalezá se v Santiagu, že nebude podnikán žádný útok proti jeho loďstvu, nýbrž bude pouze střežen dvěma neb třemi loděmi našimi, an mezi tím bude moci ostatní loďstvo naše v jiných směrech účinkovati. Může být, že postačilo by k zabránění odjezdu loďstva španělského, kdyby nějaká velká loď, třeba nějaká bezcenná stará rachota, potopena byla v ústí zálivu na přič a tak cesta lodím zatarasena.

Jestli snad loď španělské přivezly vojsku na Kubu nějaké zásoby, bude dojistá těžko tyto k Havaně dopravit, jelikož spojení jest chatrné o ohrožované povstalcích.

Dle zpráv londýnské Daily Mail z Madridu, podané ve středu, nalezá se prý loďstvo naše pod Sampsonem a Schleyem před přístavem Santiagským, svírajíc Cerveru. Ministerstvo španělské prý má za to, že Santiago jest dosti dobře opevněno, tak že mu loďstvo naše nebude moci ublížiti. Když prý jest ale tak vázáno, tedy španělská vláda učiní ihned jistých kroků. Jaké kroky to budou, ovšem se neschduje. Zpráva tato zdá se potvrzovati to, že loďstvo Cerverovo skutečně nalezá se v přístavu Santiagském, však jest velice pravdě nepodobné, že by všechno ostatní naše loďstvo bylo tam shromážděno a čas svůj tam mařilo, když ku hlídání lodí španělských několik z lodí našich jest postačitelým.

Ostrá pětka před Santiagu.

Teprve nyní došly zprávy o ostré pětce, kteráž svedena byla před zálivem santiagským. Jak jsme již dříve sdělili, odhodlána jest válečná rada ku přerušení telegrafního spojení mezi ostrovem Kubou a Španělskem. Z té příčiny, jak již známo, padly první životy amerických námořníků při pokusu o přefezání telegrafních podmorských lan, hned dne 11. května u Cienfuegos. Dne 16. května přikročeno ku přefezání telegrafních lan vycházejících ze Santiagu. V noci dne 16. května proklouzl malý parník Wampatuck, kterýž druhdy býval vléčným parníkem Standard Oil Company v New Yorku, však nyní k válečnému loďstvu Spojených Států přivtělen byl, kol pobřeží pevnosti Morro (pod tím jménem nalezá se pevnost při ústí zálivu Havanského, tak jako San Juanského v Portu Ricu i Santiagského) a po tři hodiny nalezal

se uvnitř přístavu Santiagského. Přiblížil se až na sto stop bateriím, a postavení týchž, tak jako i postavení přístaviště, bedlivě pozorováno. Španělové buď parník nepozorovali, aneb musili jej míti za loď španělskou, v domněnce, že by se loď americká neodvážila do doupěte dravcova a proto ani jeden výstřel proti ní nebyl dán. Ve středu následující, totiž dne 18. května, počala Wampatuck hledati lana pomocí háků vláčených na dně mořském, asi čtvrt míle před ústím přístavu. Dvě lana byla háky zachycena a na povrch vyvečena a z každého z nich asi sto stop uříznuto, konec pak zatažen asi půl míle dále od břehu. Smělá loď pak vrátila se opět bližší ústí zálivu, aby v práci hledání dalších lan pokračovala, když tu zasvištěla nad její přídru střela z pevnosti Morro a padla as 50 střežících od ní do vody. Byla to první střela a patrně dobře mířená. Vřak ta maličkou Wampatucku nezastrašila a tato dala pouze znamenání výpomocnému křižáku St. Louis, který jí provázal, aby jí přispěl ku pomoci. Křižák tak učinil a zajel do postavení takového, aby jeho čtyry šestipalcovky mířily přímo na tvrz. Po celé odpoledne ve středu vrhaly křižák a vléčný parník střely své proti tvrzi a městu Santiagu. Nejdříve umlčena byla baterie hmoždíků a pak bylo pozorováno, kterak řítí se v rupy stará tvrz. Dlouho nebylo lze baterie na této umlčeti, však konečně umkly přece a tvrz španělská nalezala se ve zříceninách. S večerem vzdalovaly se loď americké, však Španělové provázeli je výstřely z baterie třetí.

Na druhý den učiněn byl pokus přefezování podmorská lana u Guantano, 60 mil východně od Santiagu. Háky Wampatucku zachytily lana a táhly je na povrch, když náhle vynořila se španělská dělová lodice, skrývavší se za výběžkem země a počala palbu proti vléčnému parníku našemu. Mužstvo na Wampatucku tvrdí, že španělská loď byla as tak velká, jako naše Nashville, vyzbrojena jsouc 6. šestipalcovými a 6. sedmipalcovými děly, vyjma několika Nordenfeldových. Soudobně s objevením se loď započala palba ostrostřelců ze zákopů na břehu. Kapitán z křižáku St. Louis dal znamenání Wampatucku, by se ihned k němu vrátil, čehož týž ovšem uposlechnul, nechav zachycené lano zpět do vody padnouti. Jedno lano bylo zachyceno a přefeznuto nedaleko od mysu Hayti. Když se Wampatuck vracel do Key West, pronásledován byl velkou španělskou válečnou lodí, kteráž proti němu vyjela, jsouc dříve v úkrytu za ostrovem. Loď naše dlouho neproděvala, aby si nepřátelský parník prohlédla, nýbrž plnou parou a co nejrychleji ujížděla pryč. Tyto zprávy došly po přejezdu Wampatucku do Key West minulý úterý.

Na pomoc Deweymu.

Ve středu odpoledne vyjely další tři loď, naložené 2500 mužstva a zásobami na pomoc Deweymu do Manilly ze San Franciska. O 4. hod. odp. dáno bylo znamenání brigádním generálem Andersonem z loď Austrálie druhým dvěma lodím, City of Pekin a City of Sidney, na kteréž po naložení zásob počali v pondělí přijímati vojsko až posud v přístavu tábořící. Znamenání bylo spozorováno od četných davů na břehu a význam jeho postřehnuto, že totiž chystati se mají

loď k vyplutí. Přípravy nevyžádaly dlouho a brzy vyzvednuty kotvy a loď počaly plouti směrem ku Zlaté Bráně. Davy shromážděné při pobřeží provázely loď neustálým provoláváním a kde jaká parní přístava v městě, neustávala ve hvizdu a v hluk tento mísil se rachot děl na rozloučenou. Nesčetné množství menších lodí a lodiček provázelo též po vodě loďstvo zásobní. K páté hodině projely loď Zlatou Bránou a brázdivly tichý oceán směrem jihozápadním. Výprava tato jest pod velením brigádního generála Andersona a pozůstává ze čtyř setnin pravidelného vojska pod velením majora Robe, prvního pluku kalifornských dobrovolníků, prvního pluku oregonských dobrovolníků, praporu dělostřelectva a asi 100 námořníků. Zásoby na loďi postačitelnými jsou pro celý rok. Loď zastaví se v Honolulu, kdež doplní své zásoby uhlí a poplují pak co možno nejrychleji k Filipínám. V Honolulu nepochybně dostihnou parník Charleston, však může býti, že pohromadě s ním nepoplují, neboť týž nemá příliš mnoho místa pro zásoby uhlí a bude-li chtít s nimi vydržeti až na Filipíny, musí s ním šetřiti a jeti pomalu.

Z Manilly dochází zprávy, že město jest hladem ohrožováno. Zásoby postačitelny jsou pouze na dva týdny. Maso prodává se po \$2.00 libra a koňské maso po \$1.50. Brambory prodávají se též na libry a sice za 50 centů libra. Španělům prý nabízelo se dosti dobrovolníků, když poskytnuty budou jim potraviny, avšak velitel španělský odepřel je přijmouti za tou podmínkou. Podle posledních zpráv při dobytí přístavu manillského padlo 500 Španělů a 700 bylo raněno. Panuje pověst, že kapitán celního parníku Calloa, kterýž byl našimi loďmi zajat, jak minule jsme sdělili, bude zastřelen, proto, že se nebránil, když z našich lodí na něho bylo stříleno a admirál Montejó, kterýž velel loďstvu španělskému v přístavu manillském, bude postaven před vojenský soud pro zbabělost. Povstalcí filipínské obléhají město z pevné země. Admirál Dewey dal prý vůdci povstaleckému Aguinaldovi dvě polní děla, 500 Mauserových ručnic a 200,000 nábojů. Dewey má obsazeno Cavite, jež španělské obyvatelstvo po dobytí opustilo. Němečtí a angličtí obyvatelé Manilly žádali Deweyho, aby jim dovolil přesídliti se z Manilly do Cavite, což tento svolil. Španělové potopili několik lodí v řece Passing, tak aby zabránili vjezd do téže. Admirál Dewey podal následující úřední zprávu, datovanou dne 20. května a odeslanou z Hong Kongu dne 24. května:

"Situace nezměněna. Přísna blokáda se udržuje. V Manille velká nouze o potraviny. Cizí podání obávají se vzpoury španělského vojska a budou přestěhováni do Cavite cizími válečnými loďmi. Aguinaldo, velitel povstalecký, přijel z Hong Kongu na McCullough a organizuje jízdu domorodců a může nám přispěti pomocí měrou vydatnou."

Dle jiných zpráv Aguinaldo ujišťuje, že rebelové zmocnili se Subligu a mají 30,000 mužů pohotově proti Španělům, jakmile obdrží zbraně. Povstalcí podnikají útoky na strážné čtyry kol Manilly a baterie manillské, kteráž dosud poběží střežily, jsou obráceny ústím na pevninu, proti povstalcům.

New Yorské časopisy mají zprávy z Washingtonu, že admirál Dewey nalezá na bezodkladné odeslání dostatečných posil, jelikož prý se necítí bezpečným. Nyní prý poznává se obezřetnost generála Merritta, kterýž požadoval aspoň 15,000 mužů posádky pro Filipíny a obdržel prý slib od presidenta, že bude posláno tam ještě dalších 25,000 ochotně, když by jich bylo zapotřebí. Na povstalece se naše válečná rada nespolehá, již proto, že velice jest zklamána povstalcí na Kubě. Od těch bylo očekáváno, že jakmile Spojené Státy pomocí jim přispějí a přístavy španělské uzavrou i posádku v nich zaměstnávati budou, že podporovati budou naše operace vydatně na zemi. A nejen to, nýbrž bylo též očekáváno, že za těch okolností obyvatelstvo na Kubě šmahem hlásiti se bude pod prapor povstalecký, pro Kubu svobodnou. Vřak tyto naděje se nespĺnily a situace, na tak daleko, jak povstalců se týče, zůstává nezměněnou, tito drží se jako dřívě v horách, pořádajíc jen jednoduché výpady a potyčky a nadšení ostatního obyvatelstva na Kubě pro svobodu a neodvislost nezdá se býti příliš valným, aspoň nelze je podstatněji měrou pozorovati.

Přes Londýn dochází zpráva, posud nepotvrzená, že válečná loď Baltimore přišla k rozkotání výbuchem na palubě a jest potopena v bahně u Macabulos. — Španělové z venkovských míst ostrova Luzon přechají do Manilly a povstalcí útočí na všechna místa venkovská.

Monitor Monterey, nalezájící se v loděnici v Mare's Island v Kalifornii, opravuje se a připravuje pro plavbu. Bude poslán k loďstvu Deweyho. Transportní loď k dopravě dalších posil pro Manillu se pilně shání. Přísti výpravu bude lze sotva vyslati dříve než za tři týdny, jelikož jest těžko dostati takové loď, jaké jsou požadovány. Ne méně než 15 lodí bude zapotřebí k dopravě. Loď již zjednaná a připravované chystají se převésti následující počty mužstva: China 1500, Centennial 750, Zealandia 1700, Ohio 1000, Brutus a Ning Chow po 300, celkem as 4,850, však již 7000 mužstva čeká na příležitost.

Situace na Kubě.

Na Kubě zůstává situace nezměněnou, aspoň žádné novější zprávy nedocházejí. Naše válečná hotovost se připravuje poněmáhu k vyplutí proti Španělům na Kubu, avšak posud není určité známo, kdy se tak stane. Je-li pravda, že Cervera jest v pasti v Santiagu, lze ovšem v brzkou očekávat zahájení operací válečných proti Kubě, jak naším loďstvem, tak i mocí vojenskou. Válečná rada naše velice jest zklamána tím, že povstalcí v moci nezůstají a nevystupují útočněji proti Španělům. Dle tvrzení povstalců dalo se očekávati, že velká většina obyvatelstva na Kubě jest pro svobodu a neodvislost, avšak to posud pozorovati není. Úmrtnost na Kubě vzrůstá se čím dále, tím více, zejména v městech. Vojsko španělské zmocnilo se zásob a potravin v krajinách, jež ovládá a vojsko povstalecké učinilo podobně, tak že ve všech částech Kuby jest ostatní obyvatelstvo vystaveno smrti hladem.

Z New Yorku se sděluje, že ve středu minulého týdne vyplula důležitá výprava z Tampa na Ku-

Pokračování na stránce 5.